SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 5

"ESLOVENIA LIBRE"

BUENOS AIRES,
2. FEBRUARJA (FEBRERO) 1956

PLAČILNA MORALA

Pred petindvajsetimi leti je ves svet preživljal teško gospodarsko krizo, ki je kar na mah nastopila po letih znatnega blagostanja. Slovenija je tista leta veliko trpela, zlasti kmečki stan. Dolgovi so se množili, gotovine ni bilo niti za najnujnejše stvari. Posledice so trpeli vsi drugi stanovi: trgovina je pešala, obrtnik ni imel dela, državni dohodek je padal. Ljudje so omejili svoje izdatke na skrajnost. Krizo je čutil seveda tudi tisk. Število časopisnih naročnikov je padalo, knjižni trg je postal vse prej, kot dobičkanosen. Tiste dni sem se peljal v skoro praznem avtobusu proti enemu najrevnejših predelov naše dežele agitirat za naše časopise, v prepričanju, da bo moja pot brezuspešna. Moj edini sopotnik je bil trgovski zastopnik neke ljubljanske veležganjarne. Ko začneva pogovor, sva bila seveda takoj pri krizi. "Zdi se mi, da boste imeli malo posla v siroščini, kamor se podajate", mu pravim. "Ravno nasprotno, to je moj najboljši rajon", mi odgovori. In mi je mož na celi vrsti praktičnih primerov pokazal, kako raste potrošnja jeruža v krajih in v časih, ko se veča pomanjkanje in revščina. Pa sem doživel tudi obratno sliko: V nekem večjem obmejnem kraju so se ljudje v bohotnih povojnih letih v denarju kopali: Tihotapstvo, visoke cene lesa, dobri zaslužki so ljudi poprevzetili in poplehkili. Ko smo jim ponujali časopise in knjige, so vsevprek odgovarjali: Saj nimamo časa za branje.

To je bila usoda slovenske tiskane besede. V revščini prva, ki se ji odpovemo, v blagostanju zadnja, ki se je spomnimo.

Slovenci, ki živimo po svetu, se ne smemo šteti ne med velike reveže, ne med bogatine. Nihče ne strada in nihče nima denarja na preostajanje. Tudi pred nami je vprašanje lastnega tiska. Imamo ga, morda celo več, kot bi bilo pametno in ekonomično. Tisk nam je potreben. Informira nas o stvareh, ki so za nas važne, pa se veliki svet zanje ne zmeni, goji v nas ljubezen do domovine in nas krepi v idejah, zaradi katerih smo trpeli in umirali.

Ker nas je tako malo, je vsaka naša tiskana stvar veliko dražja, kakor pa bi bila, če bi mogla iziti v veliki nakladi. Ne pozabimo, da je menda kar vse, kar Slovenci v svobodnem svetu berejo, napisano zgolj iz ljubezni do stvari in da je po naših uredništvih beseda honorar nepoznana.

Dobro vemo, da med nami skoro ni Slovenca, ki bi našega tiska ne bral. Jih je pa, žal, znatno število, ki sicer radi bero, ne čutijo pa dolžnosti, da bi tisk gmotno podprli. Najnaravnejši način podpiranja je plačevanje naročnine. Ta je tako skopo preračunana, da se list komaj ohrani nad vodo, če vsi naročniki svoje obveznosti poravnajo. Med naročnikom in listom se sklene nekaka pogodba: naročnik prispeva določeno svoto, list pa mu prinaša koristno čtivo. Naročniška morala nam narekuje, da izpolnimo prevzete obveznosti, kakor tudi naš sopogodbenik izpolnjuje svoje. Toda to je le trgovska plat naročniške morale, mi pa moramo poznati še drugo plat, ki ni trgovska, ampak idejna. Naš tisk ni trgovsko podjetje, ampak glasnik naših svetovnonazornih, narodnih, kulturnih, političnih in gospodarsko-socialnih idej, za katere moramo vsi delati, in če treba, tudi kaj žrtvovati. Ena teh žrtev je naročanje tiska, ki je naš v polnem pomenu besede. Vemo, da je za marsikoga naročnina velika žrtev, vendar za malokoga nezmogljiva. Dvignimo tudi to plat naročniške morale. Ne zadovoljimo se s tem, da list preberemo pri sosedu ali v društvenem prostoru. Dokler bomo imeli slovenski tisk v hiši, toliko časa bo živel pravi slovenski duh v naših družinah, ko ga več ne bo, bomo omrtveli za vse, kar je našega. Žalostna skušnja to potrjuje.

"Svobodna Slovenija" je naš najstarejši list. Skuša biti zvest svoji nalogi. Število naročnikov in bralcev po vsem svetu je še kar zadovoljivo, manj zadovoljiva je njihova plačilna morala. Če bi plačali vsi, ki list naroče, ali pa bero pri sosedu, bi list lahko izlezel iz dolgov, ki mu hrome polet in se v marsičem izboljšal, v korist naročnikov in v korist stvari, ki jo širi in brani.

Kadar razmišljamo, koliko žrtev smo morali prestati zaradi tega, ker smo bili to, kar smo, in koliko jih morda še pride nad nas, ne pozabimo pri tem razmišljanju na eno, ne najmanj važno žrtev, ki čaka v bodočnosti slehernega pravega slovenskega človeka v tujini, to je žrtev za ohranitev našega tiska.

SOVJETSKI NEUSPEH

V Moskvi so se — tako izgleda — nameravali odločiti za politiko velikih razmerij. Novo leto so odprli z dvema velikima frontama — fronta okoli Izraela v Sredozemlju je v polnem razmahu. V Aziji pa se začenja odpirati stara kriza okoli Formoze. Na obeh frontah že done topovi, gre samo za to, kolikšen obseg bodo zavzeli ti dogodki. Varnostni svet v New Yorku je moral obravnavati vprašanja sovražnosti na meji Izraela, generalni tajnik OZN je odšel na lice mesta preučevat težave. Vrnil se je praznih rok, kriza se je te dni še povečala, ker se je upor proti Angležem na Cipru še poostril.

Med tem je bil na poti v Washington predsednik angleške vlade sir Anthony Eden. V direktnih razgovorih s predsednikom **Eisenhowerjem** bi moral odstraniti ne samo težave med Anglijo in ZDA glede skupnega nastopa v vprašanjih, ki se nanašajo na Sredozemsko morje, ampak bi moral pogajanja zaključiti tako, da bi utrdil svoj položaj v Angliji sami. Nekaj časa poprej se je namreč v angleškem tisku razvnela huda debata o tem, ali je Eden sploh še na svojem mestu. Kritiki so navajali, da je angleška vlada zagrešila v zadnjem času toliko napak — v zunanji politiki in v angleškem gospodarstvu —, da bi moral Eden odstopiti in oddati vodstvo vlade in konservativne stranke drugim, sposobnejšim v roke.

BULGANINOVA PONUDBA

Konferenca med Eisenhowerjem in edenom bi morala pomagati Edenu okrepiti ne samo svoj položaj, ampak tudi položaj angleške politike. Gotovo je bilo, da se bo to moralo zgoditi, ker mora tudi ameriška vlada računati na to, da se bližajo volitve in bo tedaj treba pokazati volilcem tudi na to, da se je sodelovanje med Anglijo in ZDA okrepilo in da je ameriška obrambna zveza z Evropo v NATO trdnejša ko kdajkoli poprej.

V te priprave je zato tem bolj čudno delovalo pismo, ki ga je predsednik sovjetske vlade Bulganin poslal predsedniku Eisenhowerju. Naraščajoča kriza v Evropi in Aziji, težave zavezništva med Anglijo in ZDA so dajale ruskim politikom vtis, da je prišel trenotek, ko bodo v ZDA rade volje sprejeli sovjetsko ponudbo za popuščanje napetosti in za dogovor v dvoje; poseben sporazum med Moskvo in Washingtonom bi naj za vedno odstranil vsa trenja in tako zagotovil mir. Bolj ko kjerkoli drugod se v ZDA upirajo misli na atomsko vojno — Bulganin je v pismu obljubil, da bo sovjetska vlada podpisala prijateljsko in zavezniško pogodbo z ZDA, ako ameriška vlada izpolni nekatere pogoje...

Kar je Bulganin v pismu javno ponujal, je bilo bore malo. Sovjeti so ponudili nenapadalno pogodbo in poseben dogovor o omejitvi oboroževanja in o atomski energiji. Vse drugo bi se reševalo v dvoje — to je mimo mnenja in pristanka vseh ostalih zaveznikov ZDA v Evropi in Aziji. Moskva bi s to pogodbo dosegla, da bi se nad OZN in drugimi vrhovnimi svetovnimi organizacijami ustvaril kondominij dveh, ki bi odrejal usodo vsega človeštva.

Glavna korist, ki bi jo sovjeti imeli od take pogodbe, bi bila, da bi morale ZDA pristati na sedanje stanje v Evropi in Aziji. V Evropi imajo sovjeti pod svojo kontrolo polovico Evrope, v Aziji pa ni urejen položaj kom. Kitajske, severne Koreje in severne Indokine. Z dogovorom med sovjeti in ZDA bi bila usoda vseh teh dežela za vedno zapečatena, ostale bi pod komunistično diktaturo.

Na predvečer razgovorov med Anglijo in ZDA je ponudba Bulganina tudi pomenila, da bi se razmerje med glavnima nosilcema atlantske zaveze moralo popolnoma spremeniti. Z dogovorom med Moskvo in Washingtonom bi se izkazalo, da je NATO napotreben — evropske države bi bile prepuščene same sebi in bi nato — verjetno — prešle pod popolno odvisnost od Moskve.

PRVI BOLJŠI ZNAKI V PARIZU

Še predno je Eden pristal v Newyorku, je Eisenhower že odgovoril Bulganinu in gladko odklonil sovjetske ponudbe. Predno so se začeli razgovori v Washingtonu, je bil s tem odgovorom položaj NATO že pojasnjen in utrjen. V Srednji Evropi je zavel nov val upanja, med zahodom in vzhodom ni bil na vidiku dogovor, ki bi za vedno prepustil to področje komunistom. Sovjeti so sicer brž nato v Prago sklicali poseben posvet svoje obrambne zveze, takozvane Varšavske zaveze, toda to je bila le demonstracija močne vojaške fronte, ni pa pomenila smrtnega krika tistih, ki bi bili za vedno prepuščeni komunistom.

Istočasno se je novi francoski parlament začel shajati na prve seje. Komunisti so začeli svojo veliko igro, da bi izsilili vlado ljudske fronte. Pri volitvah predsednika parlamenta so vrgli svoje glasove v skupno skrinjo s socialisti in radikali — izvoljen je bil za predsednika Troquer z večino ljudske fronte. Toda pogajanja za vlado so se zaobrnila proti komunistom. Novi predsednik vlade **Mollet** je dal zunanje ministrstvo **Pineauju**, odločnemu pristašu zapadne obrambne zveze NATO, **Mendes France** se je moral zadovoljiti z mestom državnega ministra in podpredsednika vlade. Ko se je Mollet predstavil parlamentu, so zanj glasovali tudi poslanci krščanske demokratske stranke MRP. MRP ni v vladi, med Mendes Franceom in njo je velik prepad starih neporavnanih računov — toda Mollet je že mimo Mendes Francea moral splesti z MRP toliko niti, da vladi ne bo treba naslanjati svoje večine na komuniste.

Pred enim mesecem je bil položaj tak, da je izgledalo, da so na vsej fronti sovjeti v ofenzivi, ki se je zanje zelo dobro razvijala. Na pragu februarja se je ta fronta zelo omajala — v Washingtonu in Parizu so sovjeti doživeli prve poraze. V Srednji Evropi bodo narodi zadihali, tisti pa, ki zro na razvoj v Francijo bodo mogli sklepati, da uspeh komunistov pri zadnjih volitvah ni bil tako usoden, da bi moral vplivati tudi na volitve drugod (Italija).

Ameriška vlada se ni izrekla za popolno zasužnjenje srednjeevropskih narodov Moskvi. Ko bodo v Pragi, Budimpešti, Bukarešti in Sofiji nekoč morali pristati na vladne oblike, ki ne bodo diktirane iz Moskve, bo položaj komunizma zelo omajan — tudi v titovski Jugoslaviji. V Beogradu so na vse to (bili so obveščeni vnaprej!) reagirali tako, da so Titu pustili, da je kritiziral zavezniško politiko v Sredozemlju in hudo napadel Anglijo. Sovjetski neuspeh je bil tokrat tolikšen, da je moral še Tito zatrobiti odločneje v rog moskovske politike in znova povedati, kako zelo je njegov komunizem odvisen od Moskve.

104º aniversario de la victoria de Caseros

El día 3 de febrero se cumplirá 104º aniversario de la histórica batalla de Caseros. El gobierno provisional ha declarado el día 3 de febrero de homenaje al Triunfo de Caseros. En el mismo decreto se designa al general Román Espíndola para que confeccione el programa de actos celebratorios del histórico acontecimiento, entre los cuales ocupará lugar prominente una alocución que pronunciará ese día desde el Colegio Militar de la Nación el presidente provisional general Pedro Eugenio Aramburu y que será difundida por Radio del Estado a las 19.15.

Correos y Telecomunicaciones pondrá en circulación el 3 de febrero una estampilla alusiva al 104º aniversario de la batalla de Caseros. Se emitirán tres millones de ejemplares cuya viñeta representa al general Urquiza en el citado episodio histórico.

104. obletnica zmage pri Caserosu

3. februarja bodo minila 104 leta odkar je bila zgodovinska bitka pri Caserosu. Začasna vlada je proglasila ta dan kot spominski dan zmage pri Caserosu. Z istim dekretom je bil določen general Roman Espindola, da sestavi program v proslavo zgodovinskega dogodka. Važno mesto v tem programu bo zavzemal govor začasnega predsednika republike generala Pedra Eugenia Aramburu-ja, ki bo govoril narodu z Državne vojne akademije. Njegov govor bo prenašala Državna radijska postaja ob 19.15.

Ministrstvo za pošte in telekomunikacije bo dne 3. februarja ob 104. obletnici bitke pri Caserosu izdalo spominsko znamko s sliko generala Urquiza v boju pri Caserosu. Izdali jih bodo 3 milijone.

HUD POTRES V SLOVENIJI

Slovenijo je v torek zadela potresna nesreča. Prva poročila o njej so objavile v torek popoldne buenosaireške radijske postaje, pozneje pa buenosaireški popoldnevniki.

Tako je popoldnevnik "La Razón" objavil o potresu v Sloveniji naslednje poročilo agencije U. P. iz Beograda:

"V prvih urah današnjega dne (torek 31.I.55 - op. ur.) je nekatere dele Slovenije zadel močan potres. Uradna jugoslovanska poročevalska agencija Tanjug je objavila sporočilo, da je potres povzročil "občutno škodo". Po poročilu iste jugoslovanske agencije je bilo več manj silovitih potresnih sunkov tudi v Ljubljani, prestolnici Slovenije."

V sredo zjutraj je pa o potresu v Sloveniji objavil nemški jutranjik "Argentinisches Tageblatt" naslednje kratko poročilo agencije AP:

"V severno-zahodnem delu Jugoslavije je bil močan potres. Povzročil je občutno škodo na javnih in privatnih poslopjih. Človeških žrtev ni."

Izjava Centralno-vzhodno-evropskega Vilsonovega odbora v USA

Ugledna severnoameriška dnevnika "New York Times" in "Washington Post" sta objavila naslednjo izjavo:

"Mi politični voditelji centralno — in vzhodno evropskih narodov, ki so se borili ob času prve svetovne vojske na strani zaveznikov, smo sedaj v izgnanstvu osnovali Centralno-vzhodno evropski Wilsonov odbor, ker smatramo, da je naša moralna dolžnost, da sodelujemo v proslavi stoletnice njegovega rojstva.

Klanjamo se spominu enega največjih Amerikancev, čigar politične ideje bodo večno živele. Naši narodi ne bodo nikdar pozabili plemenite vloge, katero je igral Woodrow Wilson v dneh, ko je bila v vprašanju usoda habsburškega cesarstva. On je bil tisti, ki je odprl vrata ječe, v kateri so čakali svobodoljubeči narodi, da si bodo ustvarili novo državno življenje. Med našimi zasužnjenimi narodi so izjave neodvisnosti, ki so imele svoj izvor v Zedinjenih državah, izvale v juniju in juliju 1918 nepopisno navdušenje. Avstrija je bila obsojena na smrt; to je bil konec preživele države.

V svoji poslanici kongresu 15. marca 1917, ki je bila vojna napoved Nemčiji, je Woodrow Wilson izjavil: "Mi se bomo morali boriti za to, kar je bilo vedno najbliže našemu srcu — za demokracijo, za splošno vladavino pravice potom skupnosti svobodnih narodov, ki bi morala prinesti mir in sigurnost vsem narodom in končno ustoličiti svobodo."

Po dveh svetovnih vojskah in strašnem trpljenju ta cilj še ni bil dosežen. Toda kljub temu bodo ideali Woodrowa Wilson končno zmagali. In to bo sreča za vse človeštvo.

Mi, politični nasledniki onih, ki so l. 1918 pozdravljali najodličnejšega voditelja demokracije, ne bomo nikdar pozabili velikih naukov Woodrowa Wilsona. Naši narodi branijo njegova velika načela človeške svobode, dostojanstva, samoodločbe, zapadne demokracije in krščanske skupnosti narodov, kakor jih je on učil in razumeval.

V Woodrowu Wilsonu vidimo velikana med ljudmi in narodi, pravega zastopnika ameriškega političnega genija. V tem duhu se pridružujemo vsem onim Amerikancem, ki častijo veliko človeško in politično delo Woodrowa Wilsona. Mesto Woodrowa Wilsona je ob strani Washingtona, Jeffersona in Lincolna."

To izjavo so na 99. rojstni dan Woodrowa Wilsona podpisali:

Jože Lettrich,
za Svet svobodne Čehoslovaške.
Stanislav Mikolajczyk,
za Poljski narodno demokratski odbor.
Constantin Visoianu,
za Rumunski narodni odbor.
Vladko Maček,
za Hrvatsko narodno zastopstvo.
Miha Krek, Bogumil Vošnjak,
za Narodni odbor za Slovenijo.
Konstantin Fotić,
za Srbski centralni odbor in
Milan Gavrilović,
za Srbsko kmetsko stranko.

IZ TEDNA V TEDEN

BRAZIL: Z velikimi slovesnostmi je 31. januarja novi brazilski predsednik 53 letni Juscelino Kubiček prevzel predsedniško oblast skupno s podpredsednikom Joaom Goulart-om. V svoji izjavi je naglasil, da njegov obnovitveni delovni načrt predvideva potrojitev sedanje proizvodnje jekla, žita in električne energije ter splošnega življenjskega standarda.

USA: V Washingtonu sta se sestala na posvetovanja Eisenhower in Eden ter nameravata skupno proučiti svetovni položaj na splošno, posebej pa še razmere na Bližnjem Vzhodu, kjer v arabskih državah komunisti dosegajo vidne uspehe s svojo propagando. — **Eisenhower** je v parlamentu objavil poročilo o gospodarskem položaju USA, v katerem ugotavlja, da je USA v preteklem letu dosegla svoj najvišji življenjski standard. Brezposelnost je minimalna, saj je zaposlenih trenutno 64.200.000 Amerikancev. V načrtu ima ameriška vlada letno zgraditev 35.000 hiš za nadaljnih deset let.

FRANCIJA: Za vlado Guy Molleta je bilo v parlamentu oddanih 420 glasov. Proti je glasovalo 71 poslancev, 83 se jih je pa od glasovanja vzdržalo.

ŠVEDSKA: Nad vso Švedsko in Norveško je zavladal izreden mraz. Tako je mraz dosegel v švedski provinci Morrland 53 stopinj pod ničlo. Mraz se je razlil tudi nad vso celinsko Evropo.

ČEŠKOSLOVAŠKA: Molotov, ki se mudi v Pragi, je objavil, da je ZSSR pripravljena oborožiti svoje satelite z atomskim orožjem.

FLRJ: Tito je dovolil Češkoslovaški, da sme pošiljati svoje orožje v Egipt preko Reke. Na Reko je prišlo 300 egipčanskih vojaških strokovnjakov, od koder so odpotovali skozi Jugoslavijo na Češko, kjer jih bodo vežbali sovjetski vojaški strokovnjaki v uporabljanju novega češkega orožja.

GRČIJA: Kralj Pavel je razpustil parlament. Nove volitve bodo 19. februarja. Opozicija je zahtevala naj bi jih vodila nevtralna vlada. Kralj je zahtevi opozicije ugodil v toliko, da je imenoval 5 nevtralnih ministrov, predsednik vlade Konstantin Karamanlis je pa ostal še naprej na svojem položaju. Opozicija je po rekonstrukciji vlade izjavila, da izida februarskih volitev ne bo smatrala za resničen izraz narodne volje.

ZSSR: Bulganin je poslal Eisenhowerju osebno pismo, v katerem mu podaja različne predloge za svetovni mir. Eisenhower je predloge odklonil kot "nič novega" in objavil, da nudi tozadevna zagotovila za svetovni mir že organizacija ZN, "če se bomo vsi držali dogovorov, sklenjenih v San Franciscu". —**Istočasno**, ko je Bulganin predlagal Eisenhowerju sklenitev vsaj 20 letne mirovne pogodbe med USA in ZSSR, pa je sovj. maršal Čuikov, bivši sovj. vrh. poveljnik vzh. Nemčije, izjavil, da je ZSSR že prekosila USA v izdelovanju atomskih in hidrogenskih bomb.

JAPONSKA: Vlada v Tokiju je objavila, da je Japonska v svetovni gradnji ladij sedaj na drugem mestu, takoj za Anglijo. Nemčija je na tretjem mestu, Nizozemska na četrtem, Italija na petem, Francija na šestem, Švedska na sedmem, in Norveška na osmem mestu.

KITAJSKA: Čuenlaj je zagrozil Formozi, da jo bo "uničil z enim udarcem, če se ne preda." Pravi, da se rdeča Kitajska ne boji vojne.

Občni zbor Društva Slovencev v Buenos Airesu

Navadno je vsako leto oktobra meseca. Zaradi lanskih dogodkov v Argentini je pa bil šele v nedeljo 29. januarja t. l. Bil je v župnijski dvorani pri sv. Juliji.

Začel ga je predsednik ing. Albin Mozetič. Pozdravil je vse navzoče, omenjal dogodke, ki so se odigravali lani v Argentini ter naglašal, da zaradi nastalih sprememb v Argentini delovanje društva ni bilo prav nič prizadeto. Spominjal se je tudi umrlih društvenih članov. Navzoče je pozval, da so njihov spomin počastili z enominutnim molkom.

V nadalnjih izvajanjih je naglašal, da se sedanji občni zbor vrši točno štiri dni po osmih letih, ko se je prav tako pri sv. Juliji vršil prvi občni zbor Društva Slovencev. V teh osmih letih je društvo dokazalo potrebo po svojem obstoju in sicer prav táko kot je. In če bi društva dosedaj še ne imeli, bi ga po zatrjevanju ing. Mozetiča morali ustanoviti sedaj. V njem so podane možnosti za delovanje vseh članov brez ozira na njihovo politično opredelitev.

Končno naslavlja na vse tiste, ki še niso člani društva toplo prošnjo, naj se pridružijo Društvu Slovencev ter v organizirani skupnosti delujejo za koristi slovenske emigracije v Argentini.

Ing. Mozetič je nato občnemu zboru predložil v odobritev besedilo pozdravnih brzojavk začasnemu predsedniku republike generalu Aramburu-ju in buenosaireškemu nadškofu dr. Copellu. Navzoči člani so ju odobrili s ploskanjem.

Na dnevnem redu je bila nato razprava in odobritev Poslovnika Društva Slovencev. Po daljšem pretresu je bil poslovnik z nekaterimi dopolnili, zlasti glede ureditve društvenega tajništva, sprejet.

V zvezi z društvenim poslovnikom so bile sprejete tudi nekatere spremembe in dopolnitve društvenih pravil.

Sledila so poročila odbornikov.

Tajnik DS Franc Pernišek je navajal, da je po stanju 31. XIII. 55 vpisanih v društvu 1005 članov in članic. Od tega je 625 članov in 380 članic Zaradi neplačevanja članarine je bilo izključenih 162 članov in članic, iz društva so prostovoljno izstopili štirje člani, zaradi izselitve iz Argentine je društvo zapustilo 7 članov. V društvo je pa v tem času vstopilo 17 novih članov. Skupno z družinskimi člani zajame Društvo Slovencev 1731 rojakov.

V lanskem letu so umrli naslednji člani društva: Jerin Marija, Krušič Franc, Poštajnar Ignacij, ravnatelj Bogumil Remec, Rupnik Antonija, Skale Marija, Štern Marija in polkovnik Vauhnik Vladimir.

Društveni tajnik je tudi omenjal, da je društvenem delu pri urejevanju zadev, ki so v zvezi s prihajanjem družin iz domovine v Argentino. V vsem je dosedaj prišlo v Argentino 41 družin s 147 družinskimi člani. Za prevoz teh družin je Comité Intergubernamental de Migraciones Europeas odobril 453.874.89 pesov posojil. Ker ta odbor posojil za prevoz družin več ne daje, išče odbor DS možnosti, da bi se to delo lahko nadaljevalo pod okriljem kake druge mednarodne ustanove.

Društveni tajnik je tudi poročal, da je stanje dobrodelnega sklada bilo dne 31. VIII.55 $ 8.532. Podpore so bile izplačane 29 osebam.

Vplačila v posmrtninski sklad od 1. IX.1954 do 31.XIII. 1955 so znašala $ 17.528 odn. s saldom $ 2.011.50 z dne 1.IX.1954 skupno $ 19.539.50. V istem času je društvo izplačalo za posmrtnine $ 14.700. Da se izplačevanje posmrtnin uredi čim bolj zadovoljivo, je odbor sklenil, da svojci dobe enako posmrtnino in sicer se jim takoj izplača posmrtnina 2.100 pesov. Presežek, ki bi se v društvu še nabral čez omenjeno vsoto, bo društvo v bodoče odvajalo v Rezervni fond Posmrtninskega sklada.

Po poročilu o fondu za begunce v Evropi je tajnik omenjal še društvene prireditve. Zahvalil se je SFZ ter SDO za sodelovanje, prav tako pa Svobodni Sloveniji, Oznanilu in Duhovnemu življenju za vso podporo.

Blagajniško poročilo je v lanski poslovni d o b i izkazovalo izdatkov $ 50.488.15. Pri dohodkih pa znaša deficit $ 9.088.30.

Organizacijski referent Lojze Erjavec je navajal, da sta v pretekli poslovni dobi pokazala veliko delavnost krajevna odbora v Ramos Mejia in v Lanusu, ostali krajevni odbori večje delavnosti niso mogli razviti zaradi pomanjkanja primernih prostorov.

Društveni gospodar Nace Grohar je poročal, da vrednost društvenega inventarja dosega $ 6.989.15 pesov.

Kulturni referent Avgust Horvat je omenjal, da so krajevni odbori imeli 10 sestankov, na katerih so predavali in govorili razni govorniki. Društvo Slovencev je pa za 10 letnico vetrinjske tragedije priredilo lepo proslavo v gledališču Smart v Bs. Airesu. Avgust Horvat se je toplo zahvalil vsem, k iso pripomogli, da je ta spominska proslava tako lepo izpadla. Društvo Slovencev je za 10 obletnico Vetrinjske tragedije izdalo tudi spominsko brošuro "Ob desetletnici".

Končno je kulturni referent poročal tudi o stanju društvene knjižnice, ki ima sedaj skupaj 1415 knjig. V zadnji poslovni dobi je društvo kupilo 143 novih slovenskih knjig v vrednosti 2.000 pesov. Med dobrotniki društvene knjižnice je omenjal g. prof. dr. Jakliča, ki je knjižnici daroval 49 španskih knjig.

Poročilo o delu mladinskega odseka je podal mladinski referent Martin Mizerit. Navaja, da Mladinski odsek v okviru DS tvori vse učiteljstvo, ki se ukvarja s poukom slovenske mladine. Pouk v slovenskih tečajih se vrši v oddelkih, oziroma skupinah. V nižji skupini se učijo otroci slovenskega branja in pisanja ter petja, v višji skupini se priključi temu še spoznavanje slovenske zgodovine in zemljepisja.

V Bs. Airesu vodi slovenski tečaj za 17 otrok gdč. Katica Kovač, v Floridi gdč. Vera Ašič za 15 otrok, v Lanusu g. Martin Mizerit za 42 otrok, v Moronu gdč. Mija Markeževa za 23 otrok, v Ramos Mejia gdč. Anica Šemrov za 51 otrok, v San Justo gdč. Angelca Klanšek za 21 otrok, v San Martinu gdč. Frančiška Miklavčič za 33 otrok v Villa Tesey, gdč. Fr. Miklavčič za 23 otrok, v Transradio ga Helena Petje za 5 otrok in v Adrogue g. Marko Mavrič za 12 otrok. Skupno obiskuje slovenske tečaje 242 otrok, 107 dečkov in 135 deklic. Zaradi medsebojnega spoznavanja in zbliževanja vseh slov. otrok, prireja Mladinski odsek vsako leto skupne izlete slov. šolske mladine. Mladinski odsek je pripravil načrte tudi za sestanke za pošolsko mladino. Za uresničenje tega načrta so bile povabljene k sodelovanju slov. mladinske organizacije Slovenska fantovska zveza, Slovenska dekliška organizacija in Slovenski Mladinski dom.

Poročila odbornikov, kakor tudi poročilo nadzornega odbora o razrešnici odboru, ki ga je podal Pavle Masič, so navzoči člani odobrili.

Pri volitvah je bil znova izvoljen za predsednika Društva Slovencev ing. Albin Mozetič. V odbor so pa bili izvoljeni naslednji: Emil Cof, Boleslav Cvetko, Nande Češarek, Slavko Češnovar, Nace Grohar, Avgust, Horvat, Stane Jemec, Izidor Kastrevc, Ivan Korošec, Janez Kralj, Albin Magister st., Valentin Markež, Martin Mizerit, Maks Nose, Franc Pernišek, Alfonz Pipan, dr. Julij Savelli, Rudolf Smersu, Miloš Stare, Adolf Škerjanec, Ivo Vadnjal, Milan Zajec in Rudolf Žitnik. Član odbora je tudi direktor g. Anton Orehar.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Dr. Jelenc Celestin, dr. Eiletz Leopold in Lojze Erjavec. Kot predsednik razsodišča pa dr. Franc Logar.

Ing. Mozetič se je v imenu vseh izvojenih članov odbora izvolil za izkazano zaupanje.

Na občnem zboru so bile nato še sprejete spremembe v pravilniku posmrtninskega sklada ter delovni program Društva Slovencev za poslovno dobo 1955-56. Ta med drugim predvideva, da se zaradi razbremenitve društvene blagajne uvede obvezno plačevanje prispevka za mladinski fond, ki znaša po en pesos na mesec za vsakega člana in članico. Ta denar se bo uporabljal za potrebe in namene Mladinskega odseka. Glede društvenega delovanja na socialnem področju pa načrt predvideva ustanovitev odseka za Socialno skrbstvo, ki ga vodi poseben referent. Temu odseku bo za njegovo delovanje pri društvu na razpolago društveni dobrodelni sklad.

Po slučajnostih je bil dnevni red občnega zbora izčrpan. Ing. Mozetič ga je z zahvalo vsem navzočim za udeležbo in sodelovanje zaključil.

Komemoracija v USA ob 15 letnici Koroščeve smrti

Petnajste obletnice smrti dr. Antona Korošca so se spominjali tudi Slovenci v USA. Komemoracijo so imeli v Clevelandu dne 11. decembra 1955. Spominski govor je imel predsednik SLS g. dr. Miha Krek.

Spominska proslava je bila v Slovenskem narodnem domu na Holmes Ave v Collinwoodu. Oder je bil za to priložnost okusno pripravljen. Poleg ameriške in slovenske zastave je bila na častnem mestu slika dr. A. Korošca, ovita s slovenskimi trakovi. Pred njo je bil mogočen rožmarinov grm in važa polna rdečih nageljnov.

Komemoracijo so pripravila vsa novonaseljeniška clevelandska slovenska društva. Zato je vsaka izmed prirejajočih skupin prispevala k sporedu svojo točko. Vse skupno so predstavljale lepo notranjo skladnost. Pesmi, ki sta jih zapela Pevski zbor Korotan in ameriški Slovenski oktet, so bile izbrane s pieteto. Recitatorji so nastopili s pesnitvami Severina Šalija in Balantiča.

Ker se škof dr. Rožman proslave osebno ni mogel udeležiti, je poslal prirediteljem pismo, ki je bilo na komemoraciji prebrano. V njem je kot posebno značilno potezo rajnega dr. Korošca označil njegovo popolno nesebičnost.

Spominski govor je imel predsednik SLS g. dr. Miha Krek. Govoril je dobro uro. Ob podobi dr. Korošca je prikazal slovensko politično zgodovino zadnjih 30, 40 let in v njej močno ter veliko osebnost pokojnega voditelja Slovencev.

Spominske proslave ob 15. letnici Koroščeve smrti so se pa poleg novih slovenskih naseljencev udeležili v velikem številu tudi stari slovenski naseljenci na čelu s svojim starosto Antonom Grdinom st., ki kljub svoji visoki starosti še vedno živahno posega v kulturno in gospodarsko življenje slovenskih naseljencev v Clevelandu.

Svoje vtise, ki so se mu porodili na Koroščevi spominski proslavi je g. Grdina popisal v članku, ki ga je objavil v Ameriški Domovini pod naslovom **"Dr. Miha Krek je govoril"**. V njem ugotavlja tole:

"Čudovit je bil govor dr. Mihe Kreka zadnjo nedeljo popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave. Govoril je ob praznovanju 15-letnice smrti dr. Antona Korošca. Njegovo življenje in delo je razložil tako lepo, da smo strmeli nad vsem, kar je pokojni narodni vodnik storil za slovensko domovino, občudovali njegove napore in žrtve, čudili pa se tudi govorniku, ki je vse tako lepo iznesel in zaokroženo podal.

Udeležba je bila kar lepa in prepričan sem, da so bili vsi s proslavo popolnoma zadovoljni. Poslušali smo zatopljeni v govornikove besede. Nihče ni ploskal ali s kakim drugim načinom odobravanja prekinil govornika. Čudovit je moral biti pokojni dr. Anton Korošec!

Ob tem govoru in ob tej proslavi se mi je vzbudila misel na našo narodno zavest. Lahko smo ponosni na svojo domovino, le kje je katera lepša od nje? Prav tako pa smo lahko ponosni tudi na svoj rod. Tudi med Slovenci je bilo dosti velikih mož, mož, ki so na različnih področjih življenja ustvarili in doprinesli toliko, da bi se z njimi postavljal lahko vsak narod! Mi se z njimi ne ponašamo največkrat zato, ker o njih le malo ali nič ne vemo!

Treba je, da svoje otroke poučimo o Sloveniji, o njenih lepotah, o njenih velikih možeh, o njeni kulturi, o njeni preteklosti. Le na ta način bomo v njih vzbudili zavest in ponos na njihov rod."

GUVERNER LAUSCHE

je pred nedavnim odgovarjal na vprašanja časnikarjev v okviru posebne televizijske oddaje, ki jo v USA imenujejo Meet the Press — Srečanje s tiskom. Revija Time, ki poroča o tem srečanju, predstavlja Lausscheta kot človeka, ki bo "letos jeseni kandidiral za senatorja in ki velja za priljubljenega kandidata pripravnika za predsednika USA".

Lausche je poudaril, da bi bil lahko ponovno — že šestič izvoljen za guvernerja, ako bi se odločil za to kandidaturo, da pa bo rajši šel v senat. "Poznam dane mi možnosti in bi zato rad dejal, da se ne bom oziral po zvezdah in iskal poti v brezmejnen prostoru, medtem ko trdno stojim na osnovah dela v uradu, čigar vodstvo mi je sedaj zaupano." Na vprašanje, kaj misli o ev. kandidaturi za predsednika, je odvrnil: "Ne bom imel nikakih izgledov." V vprašanju njegovega pripadništva h katoličtvu — po dosedanji praksi katoličan še ni postal predsednik USA — je časnikarjem odgovoril z besedami T. Jeffersona, rekoč: "Moja vera v Boga je Njegova in moja zadeva. Je neka zasebna zadeva. In ne sodite me po moji veri, pač pa po mojih delih in zadržanju. In če boste v njih našli vdanost skupnosti, narodu in državi, potem mora biti vera, po kateri sem se ravnal, dobra brez vsakega dvoma."

Sabotaže v Jugoslaviji

Izza držav za železno zaveso le redko kdaj prodrejo poročila o dogodkih, ki niso po volji rdečim oblastem. Sleherna novica iz komunističnih držav je pod strogo kontrolo, tako da včasih mine več tednov ali celo mesecev predno doseže svobodni svet. Tudi Titova Jugoslavija ni izvzeta, kljub mnogemu drugačnemu zatrjevanju nekaterih zapadnih "strokovnjakov".

Tako smo jeseni lansko leto objavili poročila o sabotažah v Sloveniji, ki so sicer prišla čez mejo že nekaj dni po dogodkih, toda meglena, nejasna in nepreverjena. Zaradi policijskega nadzorstva je točna ugotovitev kraja, časa in važnosti dogodka težavna in za poročevalca za železno zaveso tudi nevarna zadeva. Zato taka poročila s tako zakasnitvijo prihajajo v zapadni svet.

Pred dnevi so prišla iz Titovine poročila o sabotažnih dejanjih v Dalmaciji, ki so jih izvedli protikomunisti v drugi polovici preteklega leta. Objavilo jih je mesečno poročilo Mednarodne kmečke zveze, ki izhaja v New Yorku, USA. Velikanski požar je uničil ladjedelnice na otoku Korčuli. Izbruhnil je prav v trenutku, ko so tam pričeli s proslavami o imenovanju nekaterih dokov po raznih komunističnih veljakih. UDBA je v hipu obkolila ves prostor okoli ladjedelnice, pa ni mogla izslediti saboterjev. V časopisih so objavili, da je "majhen požar izbruhnil v ladjedelnici zaradi hude poletne vročine, pa je bil naglo zadušen." Komaj je ta požar minil, že so se pojavili ognjeni zublji na nekem hribu blizu vasi Zrnovo. Tam je ogenj zajel radijsko oddajno postajo titove vojske in linijo zvezano s podmorskim telefonskim kablom, ki ga upravlja in uporablja izključno vojska za vojaško kontrolo jadranskih otokov.

Tema dvema požaroma je sledil tretji na polotoku Pelješac na kraju, kjer ima vojska mnoge, dobro zakamuflirane vojaške naprave. Niso še do kraja pogasili tega ognja, že so zatulile požarne sirene v Lovišču, na zahodnem delu istega polotoka. V nevarnosti so bili položaji obalnih dolgometnih topovskih radarskih naprav in nekatera podzemska municijska skladišča. Z velikanskim naporom se je gasilcem pod najstrožjim nadzorstvom in priganjanjem UDBE posrečilo požar omejiti, da niso podzemska skladišča zletela v zrak.

Vedno znova in znova prihajajo taka poročila v svobodni svet. Sabotaže izvajajo ljudje v državah, kjer niso zadovoljni z režimom. Kljub vsej komunistični propagandi o "uspehih ljudskih množic" na področjih tehnike, gospodarstva in socialnega skrbstva dokazujejo vprav sabotaže — če že ne mrki obrazi in večen strah, ki sije iz oči — da gredo ti uspehi na račun osebne največje dobrine človeškega dostojanstva. In jugoslovanski narodi so danes na žalost med tistimi narodi, ki jih je zadela ta kruta komunistična usoda.

Lepo priznanje

Prijatelj iz Francije nam je po prejemu Koroščeve knjige **"Čas pod streli"** in **Zbornika - Koledarja Svobodne Slovenije za leto 1956** poslal pismo, v katerem med drugim ugotavlja naslednje:

"Knjiga "Čas pod streli" ostane za vse čase biser v slovenski literaturi in zgodovini. Je nov dokaz, kaj je Slovencu vera in domovina, kako levje se zna boriti zanju in žrtvovati vse, tudi življenje za njuno obrambo. Majhni po številu, pa veliki po veljavi! Ne, ne bo nas še konec!"

"Kako hvaležni moramo biti vsi Slovenci Vam vsem tam na Martincu in drugim našim kulturnim delavcem za Vaše tako požrtvovalno delo za narod! Ne verjamem, da bi kak drug narod mogel pokazati kaj sličnega."

"Pravkar sem prejel tudi Zbornik-Koledar. Že po površnem pregledu sem videl, da je to naravnost zgodovinska publikacija. Vedno sem poln spoštovanja in občudovanja do Vas vseh, naših tako požrtvovalnih kulturnih delavcev, ki v tako težavnih razmerah toliko ustvarjate. V tem se gotovo noben drug narod ne morete meriti z nami. Moje novoletno voščilo je, da bi Vam ljubi Bog vsem naklanjal svoj obilen blagoslov pri Vašem delu."

INFORMACION DEMOKRATICA CRISTIANA

je v španskem jeziku tiskani bilten Kršč. dem. zveze Srednje Evrope — CDUCE. V novembrsko - demembrski številki prinaša tudi poročilo o razvoju dogodkov v Argentini ob odstopu generala Lonardija ter o tukajšnji kršč. dem. stranki podaja naslednje: "Nimamo še poročil o zadržanju novonastale Kršč. dem. stranke v času razvoja te krize (Lonardijev odstop namreč) a z ozirom na njeno prejšnje zadržanje moremo sklepati, da podpira novonastalo vlado, v kateri sta vsaj dva ministra, ki sicer ne pripadata stranki, vendarle precej povezana z njo na osnovi obširnosti enakih gledanj na položaj."

V biltenu so dalje poročila o delavnosti kršč. dem. strank in gibanj v Braziliji, Čilu, Costa Rici, Ekvadorju in Mehiki ter še posebej podatki o deželah za železno zaveso, katerih predstavniki tvorijo CDUCE.

ARGENTINA

Predsednik republike general Aramburu je obiskal mesto Arrecifes v provinci Buenos Aires. Govoril je na velikem ljudskem zborovanju ter je odkril spominsko ploščo za svobodo padlim junakom.

Prejšnji predsednik general Lonardi je v Washingtonu že zapustil klinično bolnišnico univerze Georgetown, v kateri je bil tudi operiran Časnikarjem je izjavil, da bo v Washingtonu ostal še kakih 14 dni, nato se bo pa s svojo gospo vrnil v Argentino.

Posvetovalni odbor je na včerajšnji seji začel razpravo o vrsti važnih političnih vprašanj, ki so v zvezi z novim volilnim zakonom in z zakonom o političnih strankah ter zakonom o volilnih imenikih. V teh vprašanjih predstavniki posameznih strank zastopajo različna mnenja. Radikali n. pr. so za stari volilni zakon, ki ga je izdal predsednik Saenz-Peña ter se zavzemajo za dvostrankarski sistem.

Minister za delo dr. Migone je dejal, da bodo delavci dobili tako povišanje plač, da bo odgovarjalo zvišanju življenskih potrebščin. Vlada bo po njegovi izjavi podvzela potrebne ukrepe, da se cene raznim proizvodom in živilom ne bodo dvigala.

Vlada je objavila, da bo povišanje plač privatnim in javnim nameščencem ter vsemu delavstvu veljalo od 1. februarja naprej. Kolikšno bo povišanje plač, še ni določeno.

V Buenos Airesu so na prostoru, na katerem so peronisti nameravali postaviti spomenik Evi Peron, sežgali en milijon članskih izkaznic biv. peronistične stranke.

Policija v provinci Bs. Aires je zaprla več peronističnih saboterjev.

Častno sodišče ministrstva za vojsko je odvzelo generalski čin brigadnemu generalu Embrioni-ju zaradi njegovega zadržanja pod prejšnjim režimom.

Neko argentinsko privatno podjetje je buenosaireški občini stavilo predlog za zgraditev. novih podzemskih železnic v Bs. Airesu v dolžini 100 km. Em km. podzemske železnice je pripravljeno zdraditi za 50 do 60 milijonov pesov.

Državna hipotekarna banka ima pripravljen načrt za zgraditev novega modernega dela mesta v Bs. Airesu na prostoru, ki ga omejujejo Avda de Mayo-Hipolito Irigoyen, Caseros in Parque Lezama. Vse sedanje stare hiše in poslovne lokale mislijo podreti.

Predsedniško palačo v Bs. Airesu nameravajo porušiti, zemljišče pa prodati. Sodijo, da bi za zemljišče dobili okoli 30 milijonov pesov. S tem zneskom bi zgradili novo predsedniško palačo, ostanek pa naj bi šel v sklad za zidanje ljudskih stanovanj. Prodati nameravajo tudi številne avtomobile, s katerimi raspolaga predsedništvo. Obdržati jih mislijo samo toliko, kolikor je nujno potrebno.

S prvim februarjem je stopila v veljavo odredba buenosaireškega župana, po kateri je najstrožje prepovedano uporabljanje zvočnikov po ulicah. S 1. aprilom avtomobilisti tudi ne bodo več smeli uporabljati hup.

Vlada je odredila varčevanje po vseh državnih uradih in ustanovah. Od 29. februarja naprej tudi v državni upravi ne bodo več imenovali novega osebja na izpraznjena mesta.

V Bs. Airesu so odprli razstavo tiska, ki je tajno izhajal pod Peronovim režimom.

Vlada je izdala dekret-zakon, s katerim je odpravila državno tajništvo za narodno obrambo.

V uradnem istu je objavljen dekret-zakon o uvedbi novega učnega predmeta: demokratska vzgoja mladine.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

Na seji Sveta za notranje zadeve in notranjo upravo pri ljubljanski mestni občini so razpravljali med drugim tudi o pokopališčih. Ugotovili so, da je v ljubljanskem okraju skupno 140 pokopališč, izmed katerih je v lasti "ljudskega premoženja" 81 pokopališč, ostala pa upravljajo še župnijski uradi. Sklenili so, da je treba postaviti tam, kjer je to mogoče, mrliške vežice, v katerih naj bi v bodoče ležali umrli do popa. Bavili so se tudi z ljubljanskim pokopališčem. Sklenili so predlagati občinskemu odboru, naj bi izpremenil imena na mrliških vežicah in začel čimprej z akcijo za zgraditev krematorija, ki da je za Ljubljano "nujno potreben". Komunisti doma že do sedaj mrliških kapelic na ljub. pokopališču niso imenovali s polnim imenom svetnikov, po katerih so znana, ampak samo n. pr. Jakobova, Nikolajeva, Frančiškova mrliška vežica itd. Pa še to je za komuniste preveč in hočejo sedaj odpraviti še ta imena.

Plenum Zveze dramskih umetnikov Jugoslavije je na zasedanju v Skoplju sprejel predlog za ustanovitev federacije gledaliških umetnikov Jugoslavije. Prav tako je sklenil naj bo tretji kongres dramskih umetnikov v Beogradu. Sklenjeno je tudi bilo naj bi republiška združenja uvedla podeljevanje nagrad za najboljše nastope gledaliških igralcev.

V ljubljanskem Mestnem gledališču so nedavno imeli tretjo letošnjo premiero. Uprizorili so igro francoskega pisatelja Jana Giraudouxa "Trojanske vojne ne bo". Prevod tega francoskega dramskega dela je oskrbel Jože Udovič.

Mariborska opera je v let. sezoni postavila na oder že tri opere. Peli so Mascagnijevo Cavallerio rusticano, Verdijev Ples v maskah in Puccinijevo Madame Butterfly. Predstavi Cavalerije rusticane so dodali še Baranovićev balet Srce iz lecta. Vse tri opere je dirigiral novi ravnatelj mariborske opere Jakob Cipci. V operi Ples v maskah je gostoval tenorist celovške opere Slovenec Jernej Plahuta.

Tito je iz etiopskega pristanišča Asaba potoval v Adis Ababo na obisk k negušu Haile Selasiju v posebej prirejenem 10 tonskem avtomobilu. Ta avtomobil ima jedilnico, spalnico, salon, kopalnico in kuhinjo ter napeljan vodovod in elektriko. Med odmorom med potjo je Tito šel tudi na lov na noje.

Umrli so. V Ljubljani: Jakob Kosmač, rudar v p., Margareta Pečnik, roj. Buzzolini, Marija Ložar, Drago Perkon, dipl. elektr. tehnik, Dr. Ernest Močnik, Ludvik Herbst, zidar, Ivana Sluga, roj. Zore, Marija Dežan, Franc Kavčič, upok. Tob. tovarne in Jože Kos. avtopodjetnik v Novem mestu, Jerica Vodušek, roj. Schwegel, mati dr. Žige Voduška v Gorjah pri Bledu, Silvester Klun, pri Sv. Križu pri Ribnici, Martin Romb v Kranju, Antonija Šifrer, medicinska sestra v Ribnici, Ivana Porenta, roj. Lampret v Vevčah, fr. Vilibald Belec, usmiljeni brat v Bresci v Italiji, Alojz Rojec v Šentvidu pri Stični, Stane Mohar v Kočevju, Valentina Tuma, roj. Novak na Jesenicah in Franc Varšek, zidarski mojster v Tržiču.

Škof dr. Josip Srebrnič – osemdesetletnik

Prav na današnji dan slavi na otoku Krku v Hrvatskem Primorju osemdesetletnico rojstva tamošnji škof dr. Josip Srebrnič. Slavi jo sredi hvaležnega ljudstva, s katerim deli vse trpljenje in preganjanje pod sedanjim komunističnim režimom.

Škof dr. Josip Srebrnič se je rodil 2. februarja 1876 v Solkanu pri Gorici kot sin Jožefa in Terezije, roj. Šuligoj. Je sin malega posestnika in je najstarejši od šestih otrok — treh bratov in treh sestra. Ljudsko šolo je obiskoval v Solkanu, gimnazijo v Gorici. Po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto dunajske univerze. Študiral je zemljepis in

ŠKOF DR. JOSIP SREBRNIČ
Slika je povečana iz skupinske fotografije iz meseca septembra 1955

zgodovino. Po končanem vseučiliškem študiju je nastopil službo kot profesor v Gorici. V tem času se je odločil za duhovski poklic. Pustil je profesuro in se podal v Rim, kjer je študiral teologijo v Germanicu. Na tem zavodu je tudi postal doktor filozofije in teologije. V mašnika je bil posvečen leta 1904.

Po vrnitvi iz Rima je bil nekaj časa profesor v Alojzijevišču, nato pa imenovan za profesorja cerkvene zgodovine v goriškem bogoslovnem semenišču. Med prvo svetovno vojno je bil begunec. Živel je v Stični na Dolenjskem, kjer mu je umrla tudi mati. Po ustanovitvi ljubljanske univerze je bil imenovan za profesorja na ljubljanski teološki fakulteti. Na tem položaju ga je leta 1923 zateklo imenovanje za krškega škofa, kot naslednika pok. velikega škofa dr. Antona Mahniča. V škofa je bil posvečen 8. decembra 1923 v ljubljanski stolnici, ustoličen pa v krški stolnici dne 23. decembra istega leta.

Med svojim bivanjem v Ljubljani se je škof dr. Srebrnič tudi vidno kulturno udejstvoval ter je bil med drugim urednik revije "Čas", ki jo je izdajala Leonova družba.

Škof dr. Josip Srebrnič je znan po svoji načelnosti, delavnosti in vztrajnosti ter odločnosti v borbi za božje in narodove pravice. Načelno je nepopustljiv, v odnosu do nasprotnikov pa zelo prijazen in toleranten. Tak je bil že kot akademik na Dunaju. Saj je znano, da je k promociji na dunajski univerzi prišel kljub velenemškemu in brezbožnemu vzdušju z znakom kat. akad. društva Danice in Marijanske kongregacije.

Znan je tudi po svoji odločni obsodbi Tyrševega vzgojnega sistema v podržavljenem Sokolu Kraljevine Jugoslavije pod Živkovičevo vlado.

Ta nastop mu je tedaj povzročil mnogo neprilik in tudi sodni postopek.

Med drugo svetovno vojno je bil odločno na strani trpečega naroda pod italijansko okupacijo. Ko je leta 1942 videl vse strahote v rabskem taborišču, je odločno nastopil s protestom pri italijanskih vojaških oblasteh. Prosil je za pomoč tudi Vatikan. V tem je tudi uspel ter so Italijani potem v glavnem to taborišče premestili drugam.

Po nastopu komunističnega režima je mnogo trpel. Doživel je vsa mogoča ponižanja in preganjanja. Ko so ga n. pr. komunisti nekoč vlačili od vasi do vasi, mu je nahujskana druhal pljuvala v obraz. Na splošno zahtevo ljudstva so ga komunisti morali izpustiti, a so nadaljevali z napadi nanj. Ob neki priložnosti se je ustavil v župnišču na Sušaku. Najeta komunistična druhal ga je dejansko napadla, ga pretepla ter mu strgala obleko in križ. Pri vseh teh napadih je škof Srebrnič svoje napadalce in sramotilce blagoslavljal.

Škof Srebrnič je med svojimi siromašnimi verniki, pa tudi daleč naokoli po Hrvatskem Primorju, znan kot globoko socialno čuteč škof, kot podpornik revnih in zatiranih ljudi. To je pokazal že ob nastopu svoje škofovske službe na Krku, ko je namesto slavnostnega banketa priredil pojedino za vse berače in reveže mesta ter otoka Krk.

Škof Srebrnič je kot sin slovenskega planinskega sveta tudi velik ljubitelj planin. Kot navdušen planinec je prehodil vse slovenske planine. Dekret o imenovanju za krškega škofa ga je n. pr. zatekel na Kredarici. Bil je tudi med ustanovitelji Aljaževega kluba, ki je, kot znano, skrbel, da so planinci lahko ob nedeljah in praznikih opravljali svoje verske dolžnosti.

V narodnostnih zadevah je izredno natančen in pravičen. V mestu Krku, kjer živi tudi italijanska manjšina, je pogosto imel sam pridigo za Italijane v italijanščini. Je vnet častilec Matere božje in svojega patrona sv. Jožefa, ki sta mu pomagala prestati vse težke preizkušnje do danes.

Škofu dr. J. Srebrniču ob njegovi osemdesetletnici kot visokemu cerkvenemu knezu in našemu rojaku iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija s prošnjo Bogu naj bi mu Bog podelil še mnogo let življenja in naj bi še naprej spremljal vse njegovo delo s svojim blagoslovom.

Vsak teden ena

KDOR IMA SRCE

Kdor ima srce,
zna za dom solze,
za slovenske domovine raj,
zanjo rad živi,
zanjo hrepeni,
njo, le njo bo ljubil vekomaj.

Čvrst Slovencev rod
vam prebiva tod,
oj, prijaznost čista tu cvete.
Vsak prijatlja ima,
zvest objame ga,
to navada stara tukaj je.

Od snežnih planin
do trtic dolin
mile pesmice povsod pojo.
Slovenc je rad vesel,
kaj da ne bi pel,
njemu pesmi iz srca teko.

ALI DOBRO GOSPODARIŠ? — Kar nekoliko preračunaj! Ali si s tistim premoženjem, ki si ga imel lani ob tem času lahko nabavIš danes več kg sladkorja, mesa, več oblek in parov čevljev, ali si moreš kupiti večji lot na istem kraju kot lansko leto? Če to lahko storiš, potem si v enem letu povečal svoje premoženje in dobro gospodariš. Če pa za premoženje, ki si ga imel lani ob tem času, dobiš danes manj vseh teh stvari, potem si slab gospodar.

Dragi rojak! Ali se spomniš, da je bilo to opozorilo objavljeno že pred šestimi meseci, pa si tedaj mogoče podvomil nad njim? Če se ti je premoženje med tem zmanjšalo, prepreči vsaj, da se ti v bodoče to zopet ne pripeti. Še je čas, da naložiš svoje prihranke, kakor bo tudi čas čez — recimo — pet let; razlika je samo ta, da kdor prej pride, prej melje! Mnogo pametnih, varnih in donosnih naložb se ti nudi v Argentini; dobro premisli in preudari, katera se najbolj prilega tvojim zahtevam in se nato čimprej odloči.

Če si pa v zadregi z izbiro, se obrni na Franceta in Janeza Krištof, 25 de Mayo 533/3º, Buenos Aires, T. E. 31-6435, kjer boš izvedel, kako svoj denar naložiš tako, da ga vedno dobiš nazaj kadar ga potrebuješ, in da ti obenem prinaša lepe obresti!

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Za leto 1956 je zaenkrat določena naročnina Svobodne Slovenije 90 pesov. Ta naročnina bo ostala v slučaju, če se cene tiskarskim stroškom, papirju in poštnini ne bodo bistveno spremenile med letom. V kolikor se bodo cene bistveno spremenile, bo uprava Svobodne Slovenije med letom obvestila kolikšen odstotek naj še prispevajo k sedaj določeni naročnini.

Zaenkrat prosimo vse naročnike, da plačujejo za leto 1956 za naročnino pri enkratnem vplačilu 90 pesov, pri polletnem plačevanju 48 pesov in pri četrtletnem plačevanju 25 pesov.

Konstituiranje odbora Društva Slovencev

Na nedeljskem občnem zboru izvoljeni odbor Društva Slovencev je imel po končanem občnem zboru v nedeljo popoldne takoj sejo, na kateri se je konstituiral takole: Presednik ing. Albin Mozetič podpredsednika dr. Julij Savelli in Rudolf Žitnik, tajnik France Pernišek, blagajnik Slavko Češnovar, gospodar Nace Grohar, organizacijski referent Avgust Horvat, kulturni referent Adolf Škerjanc, referent za socialno skrbstvo Albin Magister st.

San Martin

Revija Slovenska beseda je imela v soboto 28. januarja uspelo predpustno družabno prireditev v prostorih kluba Excelsior v Santos Lugares. Udeležba na družabni prireditvi je bila večja kot na dosedanjih veselicah te revije ter je potekala v prijetnem domačnostnem razpoloženju. Igral je orkester Harmoni Yazz. Prijatelji revije so za družabno prireditev prispevali veliko lepih in uporabnih dobitkov.

Ramos Mejia

V nedeljo popoldne je bil v salezijanski cerkvi Marije Pomočnice, v "Don Bosco" kot ljudje navadno, pravijo shod salezijanskih sotrudnikov.

Lepo je donela slovenska Marijina pesem po krasni cerkvi. Ljudi je bilo nekoliko manj kot pred 14 dnevi, ko so zvečer po osmi uri zasedli skoro vse klopi prostorne cerkve in z užitkom poslušali Gallusov koncert slovenskih božičnih pesmi pod mojstrskim vodstvom Dr. Savelija. To pot je igral g. Marinčič, pevovodja iz San Justo. Sanjuški slovenski pevski zbor je tu prepeval med božično polnočnico.

Shod je bil napovedan za 6 uro. G. Peterlin, ki je prišel iz Patagonije, je v govoru razložil navodilo vrhovnega predstojnika salezijanske družbe, ki 14 aprila obišče salez. zavode v Argentini: "Polagajmo kar največjo važnost na verski pouk, ki je steber vere in nezmotno vodilo krščanskega življenja". Podal je kratek pregled salez. dela in naraščaja tu v Argentini in v domovini.

Po govoru je gospod podelil blagoslov Marije Pomočnice. Nato so sledile pete litanije Matere božje, ki so jih peli fantje pri oltarju, ljudje pa pobožno odpevali ob spremljavi g. organista. Zatem je bil blagoslov z Najsvetejšim in razdelitev spominskih podobic shoda.

Za nameček so bili vsi povabljeni ob pol sedmih v zavodsko gled. dvorano, kjer so ob jako lepem filmu "La Busqueda" obujali spomine na naša taborišča. Film je bil kakor nalašč za nas begunce, saj opisuje in kaže materinsko ljubezen, ki išče svojega izgubljenega sina, ki so ga nasilno odpeljali Nemci... in se končno najdeta v taborišču UNRRA.

Vsi zadovoljni so se ljudje razšli na svoje domove. **M.J.**

Lanús

Dne 21. januarja t. l. je bil občni zbor Slovenske fantovske zveze v Lanusu. Izvoljen je bil naslednji odbor: Predsednik Draksler Tine, podpredsednik Vilfan Franc, tajnik Gerkman Jože, blagajnik Černak Jože in gospodar Burja Tone.

NARTE VELIKONJA (51)

Višarska polena

"Tak značaj se maščuje, pa ne pove vzroka. Tak značaj ničesar ne pozablja!"

"O, usmiljeni Bog!" je zastokal Klančar. "Ona, moja žena je bila njegovo prvo dekle! In on je hinavec, potuhnjenec, srakoper, farizej, ki ničesar ne pozabi!"

"Potem, ko je mislil, da ima grunt že v pesti, saj tak človek ni zmožen ljubiti —"

"Moj Bog!" je jeknil Klančar. "Pa sedi, kakor da se njega ne tiče!"

Matijec je res sedel skoraj brezbrižno na klopi in poslušal govor kot v daljavi. Kakor da govore o drugem, njemu neznanem človeku.

"— potem ko je že mislil, da ima grunt, izda rajni Kosmač Franci vdovi v prepiru tisto barantijo z njivo. In vsi upi padejo v vodo. Grunt pade v vodo in Matijec Mohor je spet nič pri hiši!"

Državni pravdnik se je oddehnil.

Franca je lezla vase. V podzavesti ji je oživela v spominu njena nekdanja obsodba ter segala kruto v njeno zaupanje in vero v Matijčevo nedolžnost. Stresla jo je mrzlična misel od čudne groze, uprla je pogled v vdani Matijčev obraz, strmela v govornika kakor otrok, ki posluša grozno povest o strahu, ki lovi deco, pa ima zavest, da zanj ne velja, ker je molil.

"Nedolžen je!" se je utrdila v mislih. "Nedolžen pride v smrt. Tako me je gledal, ko sem mu povedala da ne morem biti njegova žena! Kot otrok vdano brez sovraštva in jeze! In tega ne vidijo! Tega otroka ne vidijo!"

"Ali veste, kaj je to? Na očetovem domu biti nič! Še manj kot hlapec! In hlapec je postal gospodar. Slišali ste, da je vdovo kljub temu snubil. Prepozno, pravi priča, vdova sama, prepozno — in mu je to povedala. Da je bilo prepozno, je povzročil Kosmač in je zaradi tega Matijec odlašal snubitev. Ali se ni tistikrat porodila prva misel na umor? Misel na maščevanje je dobila nov sunek. Po poroki se je vozil nazaj z železnico. Naravnost domov? Ne, čakal je družbo pri znamenju. Pred vozom je bil plašljiv konj, ki se je prav na tistem mestu že splašil. To so povedale priče pod prisego. Ali so kaj pijani? — je vprašal natakarico na Brezjah. Moral bi bil že sam vedeti, da niso trezni, saj so že po poti tja pili žganje. — Ali so kaj pijani? To se pravi: Pijani so se prevrnili, če splašim konje. In čakal je, čakal nevesto, hlapca gospodarja in Matevža Kosmača! Ali je imel kdaj lepšo priliko, da udari po vseh? Da vse ugonobi?"

Kljub sopari je mrzel dih plaval nad dvorano. Občinstvo je lovilo besede z odprtimi usti in se ni niti genilo. Govornik je spet prenehal ter uprl svoj živi pogled v porotnike. Toda Tinetu se je zdelo, da gleda vanj, da išče v njegovo dušo. V neprijetni zadregi je pogledal proti porotnikom in tudi ti niso gledali v govornika, temveč vanj. "Strahove gledam!" je pomislil ter se premeknil na klopi.

"Slišali ste, kako se mu je ponesrečilo. Ali naj pokaže, da se mu je? Ne, stregel ji je! Z dobroto je hotel zakriti svoje zločinsko dejanje!"

"Z dobroto!" je cvililo v srcu Klančarju.

"Zaradi te dobrote trpi!" se je oglasilo v Tinetu. "Kaj ti je storil, da ga pehaš v smrt? Dva. Franceta in Matijca. Stopi naprej in povej. Na glas povej!" Tineta je tresla vročica, toda pred očmi mu je lebdel spačeni grozni obraz gališkega kmeta, ki je korakal po zraku, in ta grozni, prestrašni občutek ga je tiščal na klop, kakor da je iz svinca. "Mlad sem še in samo trpel in služil in garal sem doslej. Za ostro besedo garal."

"In potem je prišlo tisto izročilno pismo. In Franca je izgovorila tisto njivo za večne maše," je nadaljeval državni pravdnik. "Branil se je grunta, pravijo priče. Branil. Na videz! Tista njiva je šla za večne maše! Če ne bi bilo Kosmača, bi ne bila šla."

Franca je onemoglo pritrdila z glavo.

'Sami vidite, da ne bi bila šla. In obtoženec na to njivo vozi tisti usodni dan gnoj. Na to njivo, ki ni njegova, temveč zapisana bratovi duši. Če ne bi bilo Kosmača, bi bil brat brez večnih maš! In tisti Kosmač orje v kotlini, v globoki kotlini. Ali ni prilika, da ga udari konj? In ga je udarila kobila!

Pretresimo, kaj pravi obtoženec? Da je zagledal kobilo čez polje, da je mislil, da je udarila kobila, da je privezal svojega konja ter tekel gledat, kaj je. To more trditi zanič pisatelj in pa človek, ki je to naprej premislil. Pokažite mi kmeta, celo novega gospodarja, ki bi pustil, da mu zdivja konj po na pol zrelem žitu, in ki bo mislil, da je konj koga udaril. Pokažite mi ga, ki bi mu sploh prišlo na misel, da mora svojega privezati. Naravno je, da krotkega svojega konja pusti se mirno pasti, plane k splašenemu ter počaka, da pride gospodar ponj. Ta pa je mislil na nesrečo, da je kobila udarila gospodarja! Kako je bilo? Ali je obtoženec vedel, koliko časa se bo zamudil v jami? Ne! Zato je privezal konja, da ne bi mogel nihče videti, da je njegov konj brez gospodarja. Privezal za oreh za grmovjem in šel v jamo. Dokazano je, da kobila ni udarila svojega gospodarja, temveč nekdo z otiko, dokazano je dalje in tudi obtoženec sam to pravi, da je bil umorjeni po udarcu še živ, dokazano je, da se je kobila splašila. Na to ni računal. Žival je oznanila zločin. In ko je videl, da bodo ljudje takoj prišli, je zbežal po tej poti ob grmovju navzgor!" je pokazal risbo na steni. "Zbežal molče. Potuhnil se je pred Franco in očetom! — Da ju ne razburi! Prosim vas, da ju ne razburi! Potuhnil se je pred botro! Da je ne prestraši! Potem je šel iz kuhinje iskat Tineta in mu povedal, kaj je. In trdil Gabru, da je strica udarila kobila. Dobro. Toda jaz bi še verjel, da je obtoženec pri smrti pokojnika nedolžen. Jaz bi rajši verjel, ker me je groza pred mislijo, da je kdo prelil sorodno kri. Toda tu stoji pred vami nevidna in gleda s svojimi zvestimi očmi druga nema priča. In človeka je groza pred njenim pričevanjem. Policijski pes! Žival, ki izsleduje zločine! Prva žival je zločin oznanila, spravila zločinca v zadrego, da je zbežal, druga je planila na njegovo sled. Tam so čevlji, okrvavljeni s krvjo, ki jo je prelila nečakova roka!"

"Lažete! Lažete! Lažete!" se je vzpela Franca vsa iz sebe kakor blazna. "Matijec je nedolžen, Vi lažete!

Omahnila je vsa onemogla na klop. V dvorani je nastal strašen nemir, množice se je polastila besnost in blazna napetost živcev, da so ženske jokale na glas od razburjenja.

Predsednik je zvonil. Dva paznika sta stopila k Franci. Državni pravdnik je bled od ogorčenja stisnil ustnice radi dogodka, ki mu utegne pokvariti vtis.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

SLOVENCI PO SVETU

Kanada

V Torontu so bili krščeni: Stanislav Anton Kodrič, sin Karla in Emilije, roj. Berlot; Franc Martin Kus, sin Franca in Francke, roj. Bevk; Aleksandra Marija Habjan, hčerka Frančiška in Mihajle, roj. Biteznik; Tomaž Franc Kraljič, sin Franceta in Marije, roj. Jereb; Julka Marija Urbančič, hčerka Franceta in Marije, roj. Rustja; Eda Ivanka Vičič, hčerka Janeza in Alme, roj. Gombac; Marijan Martin Glavač, sin Rudija in Anice, roj. Kolarič.

Poročili so se: Karel Planjšek od Sv. Vida pri Ptuju in Marija Sitar iz Kožbane v Brdih; Ivan Štornik od Sv. Jakoba v Rožu in Marija Miklavčič od Sv. Jakoba v Rožu; Martin Kolenko iz Črensovcev v Prekmurju in Marija Lebar iz Turnišča v Prekmurju; Miroslav Muršič iz Ruš pri Mariboru in Marija Cehnar iz Maribora.

Č. g. Vinko Zaletel, ki deluje med Koroškimi Slovenci v Celovcu, se je proti koncu leta 1955 nekaj časa mudil tudi v Kanadi. Imel je več predavanj ter je kazal tudi lepe skioptične slike s Koroške.

Slovenski župnik v Torontu je v zadnjem času blagoslovil domove, ki so si jih postavili: Žarko Ramšak in njegova žena ga Gabriela; Martin Koželj in njegova žena ga Stanka in Anton Furlan ter njegova žena ga Tedi.

"Slovensko gledališče" v Torontu je v režiji Vilka Čekute postavilo na oder Jurčič-Govekarjevega "Desetega brata". Dramatski odsek Slov. prosvetnega društva "Baraga" je pa igral Vombergarjevo "Vrnitev".

Č. g. p. Odilo Hajnšek iz Severne Amerike je obiskal slovenske rojake v raznih krajih v Kanadi. Povsod jim je predvajal zvočni film Marije Pomagaj.

Slovenci iz Batawe v Kanadi so imeli nedavno sestanek, na katerem so razpravljali o slovenski šoli, pošiljanju paketov preko Lige, o slovenskem tisku in o potrebi živahnejšega kulturnega udejstvovanja.

Dne 8. decembra 1955 je preteklo eno leto od posvetitve slovenske cerkve Marije Pomagaj v Torontu. Prvi je maševal v tej cerkvi škof dr. Gregorij Rožman, ki je za obletnico zopet prišel med Slovence v Toronto ter je zopet maševal zanje. Po maši je sprejel v Marijino družbo 11 deklet.

Anglija

Vse naročnike Svobodne Slovenije v Angliji prosimo, da plačajo naročnino na naslov Rev. Ignacij Kunstelj, Marillac Sanatorium, Warley - Essex. Naročnina znaša za pošiljanje z navadno pošto 2 funta, za pošiljanje z letalsko pošto pa 3 funte. Na istem naslovu tudi lahko naročite **Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije** za leto 1956.

Goriška in Primorska

Gen. komisariat laškega obrambnega min. je objavil spisek žrtev dachauskega taborišča, med katerimi so tudi naslednji slovenski rojaki:

Bizjak Henrik, rojen v Vipavi leta 1927 in tam bivajoč; Boneta Jožef, rojen v Opatjem selu leta 1900 in stanujoč v Dolu; Čadež Ferdinand, rojen v Kojskem leta 1886 in bivajoč v Vipolžah; Car Marijan, rojen v Cerknici leta 1920 in tam bivajoč; Cvek Viktor, rojen v Pliskovici leta 1903 in bivajoč v Grahovem; Ferfolja Vladimir, rojen v Metliki leta 1918 in bivajoč na Vojščici; Flander Ivan, rojen v Smasti (Kobarid) leta 1923; Guštin Ivan, rojen na Proseku leta 1928 in tam bivajoč; Jež Filip, rojen v Idriji leta 1903 in bivajoč v Pičnu v Istri; Jež Alojz, rojen v Št. Vidu pri Vipavi leta 1891 in tam bivajoč; Kemperle Janko, rojen v Hudojužni pri Podbrdu leta 1911 in tam bivajoč: Knez Ivan, rojen v Koludrovici leta 1885; Koren Jožef, rojen v Magostu (Drežnica) leta 1898 in bivajoč v Karfrietu; Krajcar Jožef, rojen v Boljunu pri Pulju leta 1896 in bivajoč v Borštu pri Trstu štv. 75; Melink Ignac, rojen na Goriškem leta 1894 in bivajoč v Žagi (Kobarid); Petričič Alojz, rojen v Sovodnjah pri Gorici leta 1918 in tam bivajoč; Štoka Emil, rojen na Kontovelu leta 1913 in tam bivajoč: Tinta Mihael, rojen v Saloni ob Soči leta 1905 in bivajoč v Desklah; Tomažič Filip, rojen v Ligu leta 1893 in tam bivajoč; Vajda Matija, rojen v Črni vasi pri Ljubljani leta 1904 in tam bivajoč; Vidmar Leopold, rojen v Idriji leta 1910 in tam bivajoč.

Nekaj iz gospodarskega življenja

V FLRJ se bo vrnilo precejšnje število tistih sovj. gospodarskih in industrijskih strokovnjakov, ki so od tamkaj morali oditi, ko je Kominform leta 1948 pognal Tita iz svojega naročja.

FLRJ in ZSSR sta podpisali pogodbo o zgraditvi 100.000 Kw termo-elektrarne ter dveh tovarn za umetna gnojila, kar vse bodo postavili sovjeti. Prav tako bodo sovjeti sodelovali pri povečavi in moderniziranju treh rudnikov.

Produkcija Volkswagen je bila leta 1955 povečana za 63%. Izvažajo sedaj Volkswagen že v 108 raznih dežel. Samo v USA je bil lani uvoz 34.000 vozov. Celotna produkcija je znašala 330.120 kosov.

Prvi dve USA banki, Chase Manhattan Bank in National City Bank sta odobrili arg. uvoznikom iz USA kredit v višini 30 milijonov dolarjev.

Z odobritvijo tega kredita je omogočeno nabavljanje robe v USA ter nje izvoz v Argentino, ne da bi pri tem Argentina morala trošiti lastne devize. Uvoženo robo bodo seveda morali uvozniki plačati v dolarjih, katere bodo lahko nakupili na trgu bodisi v Buenos Airesu bodisi kjer koli drugod, kjer si jih lahko oskrbe.

Nedaven skok dolarja na 45,7 pesov za en dolar pripisujejo dejstvu, da so morale vse tiste firme, katerih osrednje hiše se nahajajo v USA, nakazati svojim matičnim hišam dobičke v prometu leta 1955. Ker je te dobičke treba nakazati v dolarjih, so jih te firme morale kupiti na buenosaireškem svobodnem trgu z valutami. To nujo pa so izrabili nekateri špekulanti ter dolar pognali za nekaj ur na 45,7 pesov. Kmalu zatem je dolar pričel ponovno padati in se sedaj poprečno suče okrog 39-40 pesov.

Avstralija se je pritožila pri Angliji, češ, da je Argentina pričela izvajati dumping s svežim sadjem na angleškem trgu. Na to pritožbo je pristojni arg. minister izjavil ,da nikakor ne more biti govora o dumpingu, pač pa je vsa arg. prodaja sadja na svetu sedaj popolnoma svobodna ter tako lahko konkurira, medtem ko je bila prej zaradi drž. posega v to področje trgovine precej omejena.

Španija se pogaja z USA za nabavo poljedelskih produktov v vrednosti 92 mil. dolarjev, katere bi USA oddale iz svojih zalog.

Predsednik Svetovne banke Black je odpotoval v Egipt, da tamkaj nadaljuje razgovore z egiptovsko vlado o nameravanem posojilu 200 mil. dolarjev v svrho zgraditve velikih jezov pri Asuanu. Ker bi celotni stroški znašali okrog 1200 mil. dolarjev, bodo tudi USA prispevale okrog 200 mil. ter Anglija okrog 120 mil. Vsi ti zapadni interesenti za zgradnjo jezov pri Asuanu se morajo kmalu odločiti v zadevi posojil, kajti sovj. vlada je skupno s sateliti ponudila polk. Naserju, predsedniku egip. vlade, da bo ona postavila jezove pod ugodnejšimi pogoji. Naser je tako spretno izrabil nasprotje med Vzhodom in Zahodom v svoj prid, kajti vsi znaki kažejo, da bodo jezove gradili zapadnjaki.

ZSSR in FLRJ sta podpisali dogovor o sodelovanju na atomskem .področju FLRJ bo s sovj. pomočjo zgradila prvi atomski reaktor.

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224 Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. **Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.**

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30

Naročila in denarna nakazila pošiljate na:

EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL

TRADUCTOR PUBLICO

GRANADEROS 61

T. E. 66-0818

5. februarja 1956

PRIREJA

REVIJA "DUHOVNO ŽIVLJENJE"

VELIKO

DRUŽABNO PRIREDITEV

z namenom, da nudi svojim prijateljem, podpornikom in naročnikom nekaj ur pristne slovenske družabnosti.

Čisti dobiček je namenjen tiskovnemu skladu revije, ki živi le od naročnine svojih naročnikov in zato nujno potrebuje vsaj majhen sklad, da bo mogla biti kos vsem morebitnim povišanjem cen v papirju in v tiskarni.

SPORED PRIREDITVE:

- **PROSTA ZABAVA od 15 dalje.** Poskrbljeno bo za dovoljno število miz in stolov, da nikomur ne bo treba stati.
- Na razpolago bodo igre kot metanje obročkov na steklenice, streljanje s puško, igra z letalom, ki prinaša polne steklenice dobrega vina.
- Otroci bodo imeli na travniku poleg prireditvenega prostora pravi raj za skakanje in igranje.
- **Od 16 do 18.30** bo trajal

ZARES BOGATO ZALOŽEN SREČOLOV

z dragocenimi dobitki kot bodo: fin dežni plašč, dragocen fotografski aparat angleške produkcije "Coromet Rapide", kovček 70 cm dolg iz trpežnega usnja, električni likalnik, utekočilnik, 75 cm velika punčka, narejena v Madridu in vredna 275 pesov in še in še.

- **Ob 18,30 nastopi priznani čarodej**

"PIKOV AS"

ki bo s svojo spretnostjo in rokohitrstvom zadivil stare in mlade.

- **Ob 19.30 žrebanje 20 dobitkov,** ki bodo razdeljeni med tiste naročnike "Duhovnega življenja", ki bodo do tistega dne poravnali naročnino za leto 1956, ki je 70 pesov. Glavna dobitka bosta dragocena zapestna ura in lepa slika Marije Begunke 60x40 cm. Sledi prosta zabava ob veseli glasbi v prijetnem večernem hladu.
- Šoloobvezni otroci ne plačajo nobene vstopnine. Vabimo starše, da jih pripeljejo, polnoštevilno in jim dajo doživeti toploto slovenske skupnosti.

V NEDELJO 5. FEBRUARJA

se zbere torej vsa slovenska skupnost iz Vel. Buenos Airesa na

SLOV. PRISTAVI V MORONU

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:

Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 498945

OBVESTILA

Početniška kolonija za deklice. V času od 16. februarja do 6. marca bo pri čč. slovenskih šolskih sestrah na Paternalu počitniška kolonija za deklice. V poštev pridejo deklice v starosti od 9. do 12. leta; pogojno pa se sprejemajo prijave tudi za deklice od izpolnjenega 8. leta in 13. leta. Obskrbovalnina znaša 10 pesov dnevno.

Prijave sprejemajo: pisarna Društva Slovencev, Dušnopastirska pisarna, ali učiteljstvo, ki vodi slovenske tečaje.

Don Bosco. Odbor Mladinskega doma vabi vse člane na mesečni sestanek, ki bo v nedeljo 5 februarja. Ob 10 uri sv. maša, takoj po maši predavanje o zanimivostih Patagonije.

Na točno udeležbo k skupni sv. maši in sestanku vabi

ODBOR.

OVERLOQUISTA

dobi službo

A N V A

Oblak Soc. en Com.

Cullen 5840

T. E. 51-8383 Capital

SIMON RAJER

25 de MAYO 533, 3. nadstropje levo

T. E. 31-6435

Samo od pol treh do pol štirih vsak dan razen ob sobotah in praznikih.

V nujnih primerih

na Monteverde 3545, Dpto 1, Olivos

Garancijska pisma, pooblastila, "pasaporte no Argentino", legalizacija in prevodi dokumentov, vozne karte itd.

Pakete za Evropo

in vsake druge vrste paketov, kakor tudi zdravila, najbolje in najceneje pošilja

Zdenka Kalečak

Charcas 769 - Hotel Pacífico

T. E. 31 - 8788 - Buenos Aires, eno kvadro od Floride in San Martin — blizu Retira

dnevno od 15. - 19. ure, ob sobotah od 10. - 13. ure

Pismena naročila, kakor tudi denar pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK — Casilla de Correo 340 — Buenos Aires

Vsi paketi so zavarovani. Paketi prispejo v roku 20 dni.

Zahtevajte cenik!

LOUIS DE WOHL (41)

Zemlja je ostala za nami

Pranu je mislil naprej: "Ali bi morali pustiti, da bi se vsemirska ladja zemljanov raztreščila, ne da bi posegli vmes in reševali?"

"Ladja ni bila več v območju Tri-Barke. Ti si bil dolžan pomagati."

"Zemljani so po naključju prišli v posest določene količine prvine Dor. Dobili so jo v enem izmed naših sedemnajstih reflektorjev, ki so doslej strmoglavili na Tri-Barko. Iz kakšnih razlogov so ti reflektorji strmoglavili na Tri-Barko, nam ni znano. Živi pa na Tri-Barki zemljan, ki ve o tem več kakor vsi ti trije skupaj, ki so prišli k nam. Njegovo ime je Marmon."

Molk. — —

Pa je Pranu še nadaljeval: "Zemljani so nam razložili, da tečejo na Tri Barki že dalj časa poskusi za prve polete v vsemirje. Pravijo, da ne bo več minilo mnogo časa, ko bodo mogle prve vsemirske ladje odleteti s Tri-Barke. Jaz ta postopek in način dobro poznam. Zdi se mi, da se jim bo posrečilo."

Pa je prišel v tretje isti odgovor: "Postava na Tri-Fanu se glasi: Prepustite planet Tri-Barka samemu sebi!"

Vedno isti odgovor, vedno isto staro besedilo.

Kaj je bilo to res vse, kar je mogel sporočiti Am-Sao?

"Mi smo zadnje čase vedno poskušali, da bi Am-Sao — ja dosegli," je mislil Pranu naprej. "Toda Am-Sao ni bil buden. Bili pa smo v časovni stiski. Zato smo poslali divu Varula, Beluju in Arbola z vsemirsko ladjo proti zemlji. Naročeno jim je, naj zvedo čim več o zadnjem stanju in razvoju na Tri-Barki, ne da pri tem kakorkoli posegali v usodo planeta ali njegovih prebivalcev. Naloženo jim je, naj poiščejo tudi zemljana Marmona in ga povabijo, naj gre z njimi na Tri — Fanu. A strogo je naročeno, da mora zemljan Marmon priti čisto prostovoljno — ali pa sploh ne."

Molk. — — —

"Tri-Fanu-Om ima sedaj težke skrbi," je živo mislil Pranu. "Postava je bila čisto jasna, dokler zemljanom ni bilo mogoče, s svojo močjo priti na Fanu. Sedaj se je izkazalo, da jim je to mogoče. Ali je pod temi pogoji še možno, da ostane postava v polni veljavi? Odnosi se spreminjajo..."

Njegov tok misli se je nenadoma prekinil. Mehka medla svetloba pod kupolo je začela trepetati in se spreminjati. Ali pa je bilo to telo prastarega preroka, ki je trepetalo in se zvijalo? Da, oboje je bilo! Nenadoma pa je ugasnila luč in Am - Sao — jevo telo je začelo padati. Padalo je, kakor pada nežno peresce mehko in nalahko proti tlom. Am - Sao je ležal na tleh.

Prestrašen je zakričal Pranu in planil k vratom. Neznansko je bilo njegovo razburjenje. Tako je bil zaprepaden, da ni mogel pravilno izgovoriti gesla. Trikrat je poskusil. Šele četrtič je dovolj jasno izjecljal geslo in vrata so se odprla. Opotekel se je ven in slišal, kako so se vrata za njim sama zaprla — Globoko pod njim pa je žarela velikanska ladja rubinskega svetišča. Tedaj je zagledal stražarja, ki je hitel proti njemu.

"Am-baku Am-Sao", je dejal predsednik: "Am je poklical svojega služabnika k sebi."

Stražar ga sploh ni razumel. Nič čudnega! Nikogar ni bilo na Fanu, ki bi kdaj doživel, da Am-Sao ne bi visel v zraku pod kupolo svetišča, obdan z medlo svetlobo. Tam je živel skoraj vedno v stanju zamaknjenosti in le redki so bili trenutki budnosti, ki so prekinjali njegovo zamaknjenost.

Sedaj pa se je zgodilo nekaj velikanskega in strašnega

Nem je stražar izročil predsedniku diadem.

Ta ga je mehanično postavil na glavo. Pod mrzlim pritiskom rdečih lesketajočih se kamnov se je predsednik nenadno zavedel, da leži vsa odgovornost za bodočnost planeta samo na njem, na njem in na njegovih svetovalcih.

Vprašanje, ki ga je stavljal, tisto tako važno vprašanje, na tisto ni dobil odgovora. In ostalo je tudi zanj vprašanje.

Tedaj se je spomnil res čudne misli, ki jo je nanj prinesel Am-Sao pri predzadnjem sprejemu. Tedaj ga je namreč vprašal, kakšne vrste bitja so pravzaprav prebivalci planeta Tri-Barka.

"Zemljani so manjši in večji kakor Fanu-du," mu je odgovoril Am-Sao tedaj.

Tedaj tega odgovora ni razumel. Tudi danes ga še ne razume. Morda pa se bliža dan, ko ga bo mogel razumeti.

Sedaj bo pa moral takoj sklicati visoki svet in sporočiti neznansko novico: zveza z Amom je bila pretrgana!

Ker so Varul, Belu in Arbol šele pravkar odleteli proti Tri - Barki, je imel časa za zadnje odločitve do njihovega povratka. Vse dotlej svetniki in on ne bodo morali ukrepati bistvenih odločitev. — Toda tedaj, ko se vrnejo odposlanci, tedaj bo zaviselo mnogo, morda prav vse od tega, kakšna sporočila bodo prinesli.

Počasi je stopal Pranu po stopnišču navzdol. Na njegovih ramenih pa je nevidno ležalo silno breme odgovornosti za usodo vsega planeta.

XIV.

Privatna klinika profesorja Draysona v New Yorku je uživala prav poseben in izreden sloves. Zlobni jeziki so sicer trdili, da je to edini zavod, v katerem lahko spravite bogatega sorodnika, ne da bi se bilo treba bati, da bi se kdo resno upiral postopku proglasitve za neprištevitega. Vsakdo, ki je prišel v ta zavod, je živel namreč v njem bolje kakor v najimenitnejšem hotelu. Vsaka bolniška "soba" je imela svojo posebno kopalnico in sprejemnico, kjer je bil tudi radijski in televizijski aparat. Sanatorij je imel dalje zelo lepo urejen in skrbno negovan vrt. V zavodu so vsak teden prirejali vsaj po enkrat glasbene večere in dvakrat tedensko predvajali kino za svoje goste. Vse sobe so se kar bliskale v snagi in vsaka zase je imela nekaj osebnega in veselega, tako da nikomur niti na misel ni prišlo, da je v sanatoriju.

Vsi nastavljenci so bili izbrani, mladi in tudi lepi ljudje; zdravniško vodstvo je bilo prvovrstno. Profesor Drayson je bil kapaciteta svetovnega slovesa. V kliniki sami se je premikalo vse na vozičkih. Kolesa vozičkov so bila sicer iz jekla, toda preoblečena so bila z debelo plastjo baržuna.

Karkoli bi moglo iti bolnikom na živce, je skušalo vodstvo odpraviti prvi trenutek. Govorili so, da predstojnica bolniških sester niti najbolj izvežbane in izredno lepe strežnice ne bo nastavila, če ta istočasno nima lepega in melodičnega glasu.

Presneto dobre oči je moral imeti tisti, ki je hotel videti, da pri tako razkošni opremi in ljubezni polni negi ter skrbi za bolnike tudi ne manjka zadostne previdnosti in za tak zavod potrebnih varnostnih ukrepov.

Okenske prečke in križi so bili prebarvani v veselih, živahnih barvah — svetlordeče ali svetlozeleno, toda pod tem prepleskom je bilo jeklo. Gibi na videz tako dobrodušnih strežnikov in celo ljubkih vitkih strežnic so izdajali, da imajo oboji krepke mišice in pojme o jiu-jiucu. Dalje je bila klinika izvrstno in skrbno zastražena.